

over de noodzaak om tot een roomse journalistenopleiding te komen en hij zette uiteen hetgeen daar zou moeten worden gedoceerd: 'Van alles iets, en van niets alles.' Vanzelfsprekend was voor hem, dat humor en geestigheid en vooral ook een 'door-en-door-Roomsch' optimisme als gouden draden door het onderwijs moeten heenlopen. Het verhaal van het tot stand komen van deze katholieke journalistenopleiding is in 1972 reeds door Joan Hemels beschreven.⁴²

Dat ik in de titel van mijn lezing twee pseudoniemen van katholieke journalisten opnam, die van 'Ravo', gebruikt door F.A. van den Heuvel, redacteur van *De Morgenpost* en van het *Eindhovens Dagblad*, en die van 'Flaneur', gekozen door dr. Antoon C.B. Arts van de *Nieuwe Tilburgsche Courant*, werd mij ingegeven, omdat 'ravo' - voor mij althans - associaties oproept met een stekelig, kritisch, slim, misschien sluw persoon, terwijl 'flaneur' eerder doet denken aan een goedwillende, onderdanige figuur. Daarmee staan deze twee pseudoniemen niet alleen voor de twee met name genoemde redacteuren, maar voor de tweeslachtige positie van de katholieke journalisten: als journalist strevend naar onafhankelijkheid, als katholiek tot gehoorzaamheid verplicht.

42. Joan Hemels, *De journalistieke eierdans. Over vakopleiding en massacommunicatie*, Assen 1972, met name: 38-52 = hoofdstuk 3, 'De katholieke pers en het opleidingsvraagstuk tot 1930'. Zie ook: Joep Naber, 'Op weg naar een vakbekwame journalistiek. De katholieke journalistenopleiding tot 1940', in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 18 (1988), 113-128.